

BOSNA I HERCEGOVINA
APELACIONI SUD BRČKO DISTRIKTA
BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 96 O K 138910 22 Kž 11
Brčko, 22.12.2022. godine

U IME BRČKO DISTRIKTA BOSNE I HERCEGOVINE!

Apelacioni sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, u vijeću sastavljenom od sudaca Srđana Nedić, kao predsjednika vijeća, Ilje Klaić i Šejle Drpljanin, kao članova vijeća, uz sudjelovanje Radmile Tomić, kao zapisničara, u kaznenom predmetu protiv optuženog A.B. iz B., zbog kaznenog djela Ubojstvo iz članka 163. stavak 2. točka 4. Kaznenog zakona Brčko distrikta Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine“, broj 19/20–prečišćen tekst), odlučujući o žalbama Tužiteljstva Brčko distrikta Bosne i Hercegovine i branitelja optuženog Osmana Mulahalilović, odvjetnika iz Brčkog, izjavljenim protiv presude Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, broj 96 O K 138910 21 K od 02.09.2022. godine, na javnoj sjednici kaznenog vijeća održanoj dana 22.12.2022. godine, u nazočnosti Tužitelja Brčko distrikta Bosne i Hercegovine Radmila Ivanović, optuženog A.B. i njegovog branitelja Osmana Mulahalilović, donio je slijedeću

P R E S U D U

Odbija se kao neosnovana žalba Tužitelja Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, a djelomično uvažava žalba branitelja Osmana Mulahahliović, odvjetnika iz Brčkog i preinačuje presuda Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, broj 96 O K 138910 21 K od 02.09.2022. godine, u pogledu odluke o kazni, tako što se optuženi A.B. sin H. iz B., zbog počinjenja kaznenog djela Ubojstvo iz članka 163. stavak 2. točka 4. Kaznenog zakona Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, zbog kojeg je prvostupanjskom presudom oglašen krivim, temeljem tog zakonskog propisa i uz primjenu članaka 42., 43. i 49. Kaznenog zakona Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, osuđuje na kaznu zatvora u trajanju od 17 (sedamnaest) godina.

U preostalom dijelu prvostupanjska presuda ostaje nepromijenjena.

Obrazloženje

Presudom Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, broj 96 O K 138910 21 K od 02.09.2022. godine, optuženi A.B. iz B., oglašen je krivim da je radnjama pobliže opisanim u izreci presude, počinio kazneno djelo Ubojstvo iz članka 163. stavak 2. točka 4. Kaznenog zakona Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, za koje je temeljem navedenog zakonskog propisa i uz primjenu članaka 7., 42., 43., 49. Kaznenog zakona Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, te članka 285. Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 19 (devetnaest) godina.

Temeljem članka 57. stavak 1. i stavak 3. Kaznenog zakona Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, vrijeme koje je optuženi proveo u pritvoru računajući od 01.06.2021. godine, pa sve dok traje pritvor će se uračunati u izrečenu kaznu zatvora.

Na temelju članka 188. stavak 4. Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, optuženi je oslobođen plaćanja troškova kaznenog postupka, pa oni padaju na teret proračunskih sredstava suda.

Istom presudom temeljem članka 198. stavak 2. Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine sud je oštećene S.Ć., A.Š. i A.M. sa imovinsko-pravnim zahtjevom uputio na parnični postupak.

Protiv navedene presude žalbe su u zakonskom roku izjavili Tužitelj Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu tužitelj) i branitelj optuženog A.B. - Osman Mulahalilović, odvjetnik iz Brčkog (u daljem tekstu branitelj optuženog).

Tužitelj prvostupanjsku presudu pobija zbog odluke o kaznenopravnoj sankciji, predlažući da ovaj sud žalbu uvaži i preinači prvostupanjsku presudu u dijelu odluke o kaznenopravnoj sankciji, tako što će optuženog osuditi na kaznu dugotrajnog zatvora u granicama koje su propisane odredbom članka 43 b. stavak 1. Kaznenog zakona Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Branitelj optuženog prvostupanjsku presudu pobija zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka iz članka 297. stavak 1. točka d. i točka k., u vezi sa člankom 14. Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, člankom 3. točka e. Ustava Bosne i Hercegovine i člankom 6. Europske konvencije o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda, zbog povrede Kaznenog zakona iz članka 298. stavak 1. točka d. Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, u svezi sa člankom 163. stavak 2. točka 4. Kaznenog zakona Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja iz članka 299. stavak 1. Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine i zbog odluke o kazni iz članka 300. stavak 1. Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, u vezi sa člankom 49. Kaznenog zakona Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, predlažući da ovaj sud žalbu uvaži, prvostupanjsku presudu ukine i predmet vrati prvostupanjskom sudu na ponovno odlučivanje, u skladu sa odredbom članka 315. stavak 1. točka a. Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine ili da prvostupanjsku presudu preinači, u skladu sa člankom 314. stavak 1. Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, te optuženog osudi za kazneno djelo Ubojstvo iz članka 163. stavak 1. Kaznenog zakona Brčko distrikta Bosne i Hercegovine i da na strani optuženog u dovoljnoj mjeri cijeni olakšavajuće okolnosti.

Podneskom broj T18 o KTŽ 0015363 22 od 08.11.2022. godine, Tužitelj Brčko distrikta Bosne i Hercegovine je dao odgovor na žalbu branitelja optuženog, u kojem navodi da su svi žalbeni navodi branitelja optuženog u cijelosti neosnovani, stoga predlaže da ovaj sud odbije žalbu branitelja optuženog kao neosnovanu, a uvaži žalbu Tužiteljstva Brčko distrikta Bosne i Hercegovine od 28.10.2022. godine i preinači prvostupanjsku presudu u dijelu odluke o kazni, tako što će optuženog osuditi na kaznu dugotrajnog zatvora.

Na javnoj sjednici kaznenog vijeća ovog suda održanoj dana 22.12.2022. godine, Tužitelj Brčko distrikta Bosne i Hercegovine i branitelj optuženog ostali su u cjelosti kod pisano izjavljenih žalbi i prijedloga iznesenih u tim žalbama, a tužitelj Brčko distrikta Bosne i Hercegovine kod datog odgovora na žalbu i prijedloga iznesenog u datom odgovoru.

Ovaj sud je ispitao prvostupanjsku presudu, u smislu članka 306. Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, a po službenoj dužnosti da li je na štetu optuženog povrijeđen Kazneni zakon, nakon čega je odlučio kao u izreci ove presude, zbog razloga koji slijede:

U okviru žalbenog osnova „ bitna povreda odredaba kaznenog postupka “, branitelj optuženog u žalbi navodi da je prigodom donošenja pobijane presude povrijeđeno pravo optuženog na obranu, time što je prvostupanjski sud odbio prijedlog branitelja optuženog da se provede vještačenje po vještaku grafološke struke na okolnosti da li je „sporni rukopis “ sačinjen od strane svjedoka E.Š., koji je tijekom glavne rasprave saslušan u svojstvu svjedoka i tom prigodom izjavio da predočenu rukom pisanu izjavu nije on napisao. Navedena rukom pisana izjava je branitelju dostavljena od strane samog optuženog A.B., koju je navodno napisao svjedok E.Š. dok je sa optuženim A.B. boravio u pritvorskoj jedinici KPZ Orašje. Branitelj smatra da je vještačenje navedenog rukopisa bilo značajno radi utvrđivanja motiva ubojstva koje je optuženi počinio, koje u dosadašnjem tijeku kaznenog postupka nije niti dovodio u pitanje. Međutim, optuženi i njegov branitelj ne prihvataju da se radi o kvalificiranom djelu Ubojstva iz članka 163. stavak 2. točka 4., nego o tzv. „običnom ubojstvu“ iz članka 163. stavak 1. Kaznenog zakona Brčko distrikta Bosne i Hercegovine. Po mišljenju branitelja, provedenim vještačenjem bi se utvrdilo da je navedeni svjedok vlastoručno napisao „sporni rukopis “, odnosno, izjavu koja svojim sadržajem ukazuje na motiv ubojstva, koji se po tvrdnjama obrane sastoji u tomu da je pokojni F.M. „ kamatario optuženog “, iako mu je optuženi vratio pozajmljeni novac iz sredstava koja je dobio podizanjem kredita kod „Raiffeisen banke“, a koji je optuženi u prisustvu svjedoka E.Š. predao oštećenom F.M. Kako je prvostupanjski sud odbio prijedlog branitelja za grafološko vještačenje, kojim bi bila utvrđena ova važna činjenica, time je povrijedio pravo optuženog na pravičan kazneni postupak iz članka 3. stavak 2. točka e. Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. Europske konvencije o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda, koje pravo je inkorporirano u odredbi članka 14. Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Naprijed istaknuti žalbeni prigovori branitelja ne mogu se prihvatiti kao osnovani iz razloga što, niti za ovaj sud nije upitno da je člankom 14. stavak 1. Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, propisano da je sud dužan da stranke i branitelja tretira na jednak način i da svakoj od strana pruži jednaku mogućnost u pogledu pristupa dokazima i njihovom provođenju na glavnoj raspravi, čime se u skladu sa stavkom 3. istog članka, optuženom osigurava pravično suđenje. S tim u svezi, točno je da je prvostupanjski sud na glavnoj raspravi od 08.07.2022. godine, odbio prijedlog branitelja optuženog za provođenje grafološkog vještačenja rukom pisane izjave, koju je branitelju predao osobno optuženi, a koju je svjedok E.Š. navodno vlastoručno napisao za vrijeme boravka sa optuženim u pritvorskoj jedinici KPZ-a Orašje. Međutim, odbijanjem ovog prijedloga obrane, po ocjeni ovoga suda, nije povrijeđeno pravo optuženog na obranu, u smislu članka 297. stavak 1. točka d. Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine,

s obzirom na to da se svakim odbijanjem prijedloga obrane za provođenje nekog dokaza ne dovodi u pitanje jednakost u postupku i pravično suđenje, kako je ono definirano u članku 14. Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine. Naime, nije upitno da je branitelj optuženog predložio grafološko vještačenje nakon saslušanja svjedoka E.Š., na glavnoj raspravi od 14.06.2022. godine, budući da je navedeni svjedok porekao da je navedena izjava „njegov rukopis“ i da ju je sačinio dok je bio na izdržavanju kazne u KPZ Orašje. Navedeni svjedok je potvrdio da je u to vrijeme kontaktirao sa optuženim A.B. koji je u to vrijeme bio u pritvorskoj jedinici KPZ Orašje i koji ga je pitao da li bi htio svjedočiti u njegovom kaznenom postupku, kao i da mu je on tom prigodom rekao da hoće svjedočiti o onome što je njemu poznato, ali da nije sačinio nikakvu izjavu. Takav prijedlog obrane prvostupanjski sud je odbio i na glavnoj raspravi ukratko obrazložio zbog čega smatra takav prijedlog obrane suvišnim, te je u obrazloženju pobijane presude (stranice 42. i 43.), dao detaljne razloge zbog kojih nije prihvatio ovakav prijedlog branitelja optuženog.

Navedene razloge prvostupanjskog suda, kao jasne i uvjerljive, u cijelosti podržava i ovaj sud, jer je takva odluka prvostupanjskog suda pravilna i utemeljena na odredbi članka 263. stavak 2. Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine. S tim u svezi, ovaj sud smatra da sve da je navedeni svjedok prihvatio da se radi o njegovoj izjavi, koju je napisao vlastoručno, odnosno, da se provedenim vještačenjem po vještaku grafološke struke utvrdilo da navedeni rukopis pripada svjedoku E.Š., sadržaj sporne vlastoručno pisane izjave ne bi imao odlučnog značaja za pravilnost činjeničnog stanja na kome se temelji prvostupanjska presuda, kako u pogledu utvrđenja da je upravo optuženi počinitelj kaznenog djela za koje je oglašen krivim, tako niti u pogledu motiva zbog kojeg je počinio to kazneno djelo, a samim tim niti na konačno pravno kvalificiranje kaznenopravnih radnji optuženog kao kaznenog djela Ubojstvo iz članka 163. stavak 2. točka 4. Kaznenog zakona Brčko distrikta Bosne i Hercegovine. Ovo zbog toga što, sve i da se prihvate istinitim tvrdnje optuženog i njegovog branitelja, da je optuženi u prisustvu svjedoka E.Š. predao oštećenom koverat sa većom količinom novca na kojem je bio „logo Raiffeisen banke“, na ime povrata duga, a da je pokojni F.M. i pored toga tražio još novca od optuženog, odnosno, da ga je „kamatario“, to zasigurno ne bi dovelo u pitanje „koristoljublje“ kao motiv zbog kojeg je optuženi A.B. lišio života pokojnog F.M., budući da materijalni dokazi, kao i svjedoci koji su saslušani na te okolnosti tijekom prvostupanjskog postupka, ukazuju na suprotno od onog na čemu istrajava branitelj u pogledu sadržaja sporne rukom pisane izjave.

Stoga je, po ocjeni ovoga suda, pravilno postupio prvostupanjski sud, kada je u skladu sa člankom 263. stavak 2. Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, odbio prijedlog branitelja optuženog za provođenje vještačenja po vještaku grafološke struke spornog rukopisa koji je navodno sačinio svjedok E.Š. Takvom odlukom prvostupanjskog suda nije povrijeđeno pravo na obranu optuženog, u smislu članka 297. stavak 1. točka d. Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, odnosno, nije dovedeno u pitanje pravo optuženog na jednakost u postupanju i pravično suđenje propisano člankom 14. Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine i zajamčeno člankom 3. točka e. Ustava Bosne i Hercegovine i člankom 6. Europske konvencije o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda, kako se to neosnovano tvrdi u žalbi branitelja optuženog.

U okviru istog žalbenog osnova branitelj optuženog u žalbi dalje navodi da je prvostupanjski sud počinio bitnu povredu odredaba kaznenog postupka iz članka 297. stavak 1. točka k. Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, jer po njegovom mišljenju pobijana presuda ne sadrži jasne razloge o odlučnim činjenicama, koji se odnose na utvrđenje prvostupanjskog suda da se optuženi lažno predstavljao kao „geometar“, a da pri tomu ne navodi na temelju kojih je dokaza utvrdio tu činjenicu, budući da se na temelju analize telefonske komunikacije optuženog i oštećenog može zaključiti da su oni međusobno učestalo komunicirali, ali se ne može pouzdano zaključiti da se u toj komunikaciji optuženi lažno predstavljao kao „geometar“. Pored toga, prvostupanjski sud je, po mišljenju branitelja, paušalno zaključio da je oštećeni F.M. optuženom dao znatno više novca od onog iznosa koji optuženi duguje oštećenom po Ugovorima o zajmu (50.000,00 KM), tako da za branitelja nije sporan samo zajam u ukupnom iznosu od 50.000,00 KM, za koji su zaključeni Ugovori o zajmu između oštećenog F.M. i optuženog A.B. Iznos od još 30.000,00 KM, koji je oštećeni navodno pozajmio optuženom, apsolutno je po mišljenju branitelja upitan, s obzirom na to da za taj iznos nema zaključenog Ugovora o zajmu, koji bi bio ovjeren kod notara, pa imajući u vidu da je oštećeni bio izuzetno oprezan čovjek, nije logično da bi toliki iznos pozajmio optuženom, a da se pri tome ne osigura ugovorom koji bi ovjerio kod notara, kako je to učinio u pogledu ranije pozajmljenih 50.000,00 KM. U prilog takvim svojim tvrdnjama branitelj ističe da je oštećeni F.M. osobno plaćao kupoprodajnu cijenu za nekretnine kupljene od Brčko distrikta, a ne preko optuženog, koji mu je u slučaju kupnje tih nekretnina bio punomoćnik. Branitelj u žalbi dalje navodi da su paušalni navodi prvostupanjskog suda, u razlozima pobijane presude, da je pismeno od 28.10.2019. godine oštećenom F.M. dostavio optuženi, jer ta činjenica naprosto nije ničim dokazana. Konačno, u okviru ovog žalbenog osnova branitelj optuženog posebno ističe da je obrazloženje pobijane presude proturječno samo sebi (stranica 45., pasus 3.), u dijelu u kojem prvostupanjski sud sam navodi da je potraživanje oštećenog prema optuženom obveznopravni odnos koji je nastao 2018. i 2019. godine, budući da se u tom slučaju niti kazneno djelo za koje je optuženi oglašen krivim ne bi moglo pravno kvalificirati kao ubojstvo iz koristoljublja, kako je to u pobijanoj presudi učinio prvostupanjski sud.

Nisu točne tvrdnje branitelja optuženog da je pobijana presuda zahvaćena bitnom povredom odredaba kaznenog postupka iz članka 297. stavak 1. točka k. Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, jer njeno obrazloženje navodno ne sadrži jasne razloge o odlučnim činjenicama. Suprotno navedenim tvrdnjama branitelja iz obrazloženja prvostupanjske presude se može nedvojbeno zaključiti da ona sadrži jasne i uvjerljive razloge u pogledu svih odlučnih činjenica vezanih za okolnosti počinjenja kaznenog djela za koje je optuženi oglašen krivim, pa tako i razloge u pogledu utvrđenja prvostupanjskog suda da se optuženi lažno predstavljao kao „geometar S.V.“ (stranica 38.). Takve razloge prvostupanjskog suda u potpunosti podržava i ovaj sud, jer se do takvog zaključka nedvojbeno može doći na temelju iskaza svjedokinje S.Ć., koja je potvrdila da je sve obavijesti i pozive u svezi sa izlascima geometra radi cijepanja parcela koje je za njenog pokojnog oca kao punomoćnik obavljao optuženi A.B., donosio upravo optuženi, na temelju čega je ona i posumnjala da se radi o istoj osobi. U opravdanosti tih sumnji navedena svjedokinja se uvjerila kasnijom provjerom u Odjelu za javni registar Vlade Brčko distrikta Bosne i Hercegovine i u „Općini“, gdje su joj ovlaštene osobe rekly da ne postoji geometar, kao ni djelatnik u Općini sa takvim imenom i prezimenom.

Osim toga, na temelju analize telekomunikacijskih podataka Jedinice kriminalističke policije - Policije Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, broj 14.02.5-04.2-54430/21 od 30.07.2021. godine, sa sigurnošću je utvrđeno da je broj mobilnog telefona ..., koji je optuženi dao svjedokinji S.Ć., kako bi kontaktirala sa navodnim geometrom S.V., kao i broj ..., koji je takođe optuženi dao navedenoj svjedokinji kao kontakt telefon sa „izvjesnim notarom V. ili V.1 iz M.“, ustvari pripadali optuženom. Prigodom komunikacije sa pokojnim F.M. i svjedokinjom S.Ć., u periodu od 26.-28.05.2021. godine, navedeni telefonski brojevi su bili korišteni u telefonskom aparatu „Nokia Lumia 710“, IMEI broj 35284305272433. Provjerom korisnika navedenog mobilnog telefonskog aparata utvrđeno je da je u tijeku 2020. godine navedeni aparat koristio R.A., punac optuženog, koji je kasnije taj telefonski aparat poklonio svom unuku, odnosno, sinu A.A., koja je u to vrijeme bila u bračnoj zajednici sa optuženim A.B., tako da je sasvim izvjesno da je navedeni mobilni telefon, u komunikaciji sa pokojnim F.M. i članovima njegove uže obitelji, koristio upravo optuženi A.B. Kako se telefonska komunikacija pokojnog F.M., kao i svjedokinje S.Ć., sa navodnim geometrom S.V. i izvjesnim notarom iz M. (V. ili V.1), u svim slučajevima obavljala kada optuženi nije bio prisutan, opravdana je sumnja svjedokinje S.Ć., a time i zaključak prvostupanjskog suda, da se optuženi lažno predstavljao kao geometar, a sasvim izvjesno kao notar iz M., jer je nedvojbeno da navedene osobe u stvarnosti ne postoje.

Neosnovano se dalje u žalbi branitelja navodi da su paušalne tvrdnje prvostupanjskog suda da je oštećeni F.M. optuženom dao „još novca preko iznosa od 50.000,00 KM“, jer je po mišljenju branitelja oštećeni bio izuzetno oprezan čovjek i nikome nije davao novac u ruke bez zaključivanja ugovora o zajmu, a nijedan svjedok nije bio prisutan kada je oštećeni optuženom predao još novca (30.000,00 KM), preko iznosa za koje su zaključeni ugovori o zajmu. Naime, točno je da je tijekom prvostupanjskog postupka sa sigurnošću utvrđeno da je oštećeni F.M. optuženom A.B. u više navrata pozajmljivao značajne sume novca, radi sudjelovanja u svojstvu punomoćnika na javnim natječajima za prodaju nekretnina u vlasništvu Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, za koje je oštećeni bio zainteresiran. Međutim, na temelju iskaza svjedokinje S.Ć. i svjedoka A.M., nije bilo moguće na pouzdan način utvrditi o kojem točno iznosu novca se radi, s obzirom na to da je oštećeni sa optuženim zaključio i kod notara ovjerio tri Ugovora o zajmu na ukupan iznos od 50.000,00 KM, a da je četvrti Ugovor o zajmu koji su zaključili optuženi i oštećeni, notar Jasminka Durmić Mašić odbila ovjeriti, što nesumnjivo ukazuje na to da je u pitanju dug optuženog prema oštećenom znatno veći od 50.000,00 KM. Imajući u vidu da su S.Ć. i A.M., kćerka i sin pokojnog F.M., potvrdili da su upoznati sa sadržajem Ugovora o zajmu koje je njihov otac zaključio sa optuženim, kao i da je njihov pokojni otac optuženom davao u više navrata veće sume novca, koje su navodno bile namijenjene „geometru V.“, sasvim je izvjesno da je dug koji je optuženi imao prema oštećenom znatno prelazio iznos od 50.000,00 KM, za koji se oštećeni Ugovorima o zajmu osigurao, tako da je pravilan zaključak prvostupanjskog suda da se u konkretnom slučaju radilo o iznosu „od oko 80.000,000 KM“, koje je optuženi dugovao oštećenom.

Kada je u pitanju sporni dokument „obavijest o zakazivanju drugog ročišta“ (D-13) od 28.10.2019. godine, neosnovano se u žalbi branitelja prigovara da je paušalan zaključak prvostupanjskog suda da je navedeni dokument dostavljen oštećenom F.M. od strane optuženog A.B., je ta činjenica, po mišljenju branitelja, ničim nije dokazana. Navedene tvrdnje branitelja nisu osnovane iz razloga što je

svjedokinja S.Ć. tijekom svog svjedočenja na glavnoj raspravi od 19.01.2022. godine, izjavila da je upravo optuženi A.B. njenom pokojnom ocu „donosio sve papire od geometra“, pa i navedeni dokument koji je sa ostalim dokumentima i uplatnicama dragovoljno predala Policiji Brčko distrikta Bosne i Hercegovine na Zapisnik broj 14.02.3-04.2-39218/21 od 02.06.2021 godine. Stoga se ne mogu prihvatiti kao osnovane tvrdnje branitelja optuženog da ničim nije dokazano da je upravo optuženi sve dokumente vezane uz aktivnost „spornog geometra“, osobno donosio oštećenom F.M.

Netočne su tvrdnje branitelja da je obrazloženje pobijane presude proturječno samo sebi u pogledu razloga koje navodi prvostupanjski sud vezano za dugovanje koje je optuženi imao prema oštećenom, zaključujući kako se radi o „obveznopravnom odnosu koji je nastao tijekom 2018. i 2019. godine“, na temelju čega branitelj zaključuje „da ako se radi o obveznopravnom odnosu, onda se ne može govoriti o pravnoj kvalifikaciji ubojstva iz koristoljublja“. Naime, točno je da se prvostupanjski sud u obrazloženju pobijane presude (stranica 45.), obrazlažući svoju odluku vezanu za imovinskopravni zahtjev oštećenih S.Ć., A.Š. i A.M., naveo da je potraživanje pokojnog F.M., a sada oštećenih kao njegovih nasljednika, obveznopravni odnos koji je nastao u vremenskom periodu od 2018. do 2019. godine, te da potraživanje oštećenih po osnovu ovih Ugovora o zajmu, nije šteta koja je neposredna posljedica počinjenja predmetnog kaznenog djela, bez obzira što je utvrdio da je koristoljublje motiv njegovog počinjenja. Takvim razlozima prvostupanjskog suda se ne dovodi u pitanje pravna kvalifikacija kaznenopravnih radnji za koje je optuženi oglašen krivim, iz razloga što se motiv za počinjenje kaznenog djela Ubojstvo (iz koristoljublja) iz članka 163. stavak 2 točka 4. Kaznenog zakona Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (imovinska ili kakva druga korist i njena visina), ne može izjednačiti sa pravom oštećenih na naknadu nematerijalne štete zbog smrti člana uže obitelji. Ovo zbog toga što imovinska ili druga korist, kao motiv počinjenja kaznenog djela Ubojstvo iz članka 163. stavak 2. točka 4. Kaznenog zakona Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, makar potjecala iz nekog obveznopravnog odnosa optuženog i oštećenog, ne mora nužno biti predmetom odštetnog zahtjeva o kojem je prvostupanjski sud dužan odlučiti u skladu sa člankom 198. stavak 1. Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

S tim u svezi, netočne su tvrdnje branitelja „da je obrazloženje prvostupanjske presude proturječno samo sebi“. Ovo zbog toga što je člankom 297. stavak 1. točka k. Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, propisano da je prvostupanjska presuda donesena uz bitnu povredu odredaba kaznenog postupka „ako je izreka presude nerazumljiva, proturječna sama sebi ili razlozima presude ili ako presuda uopće ne sadrži razloge ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama“. U takvim okolnostima prvostupanjsku presudu nije bilo moguće pobijati zbog toga što je „obrazloženje presude proturječno samo sebi“, jer to nije zakonom propisani žalbeni osnov zbog kojeg se može pobijati prvostupanjska presuda, u pogledu bitnih povreda odredaba kaznenog postupka.

Slijedom svega naprijed iznesenog ne mogu se prihvatiti kao osnovani žalbeni prigovori branitelja optuženog da pobijana presuda u pogledu naprijed iznesenih činjenica ne sadrži jasne razloge o odlučnim činjenicama, pa s tim u svezi prvostupanjska presuda nije donesena uz bitnu povredu odredaba kaznenog postupka iz članka 297. stavak 1. točka k. Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

U okviru žalbenog osnova povrede Kaznenog zakona na štetu optuženog, u smislu članka 298. stavak 1. točka d. Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, branitelj u žalbi navodi da motiv za ubojstvo nije bilo koristoljublje, a niti je tijekom prvostupanjskog postupka bilo čime dokazano da je optuženi predmetno ubojstvo počinio iz koristoljublja. Navedene tvrdnje branitelj zasniva na činjenici da je prigodom pronalaska mrtvog tijela pokojnog F.M na njegovoj ruci zatečen zlatan prsten i najvjerovatnije skupocjeni sat, da su novčanice zatečene kod pokojnog F.M., kao i novčanice oduzete od optuženog A.B., vještačene i da pri tom na novčanicama koje potječu od oštećenog nisu nađeni biološki tragovi optuženog A.B. Stoga se tvrdnje Tužiteljstva, kao i zaključak prvostupanjskog suda, da je predmetno ubojstvo počinjeno iz koristoljublja, zasnivaju na činjenici da je optuženi pozajmio novac od pokojnog F.M. (tri ugovora o zajmu), iako je prema tvrdnjama branitelja nedvojbeno da je novac u iznosu od 12.500,00 KM, po Ugovoru o zajmu od 01.11.2018. godine, optuženi primio u gotovini, a da u slučaju Ugovora o zajmu od 30.01.2019. godine i 13.03.2019. godine, optuženi nije primio iznos od 12.500,00 KM i 25.000,00 KM, u gotovini prije zaključenja tih ugovora, nego se u tim slučajevima radilo o „kamatarenju“. Ne opravdavajući ubojstvo koje je optuženi nedvojbeno počinio, branitelj navedenim žalbenim prigovorima osporava motiv počinjenog ubojstva, tvrdeći da je Tužiteljstvo dokazalo da je u suštini odnosa između optuženog i oštećenog imovinskopравни odnos (Ugovor o zajmu), zbog čega se, sve i da se isključi mogućnost da se radilo o „kamatarenju“, radilo o obveznopравnom odnosu između optuženog i oštećenog, koji je prešao u imovinskopравни odnos između nasljednika F.M. i optuženog i njegove obitelji. Na to nesumnjivo, po mišljenju branitelja, ukazuje i činjenica da je kupovnu cijenu nekretnine uplatnicom kod banke uplatio osobno F.M. jer nije imao ni u koga povjerenja, pa ni u optuženog kao svog punomoćnika, o čemu jasno govori datum punomoći od 20.01.2020. godine, koja kada se dovede u svezu sa Ugovorom o zajmu od 11.01.2018. godine, nesumnjivo ukazuje da je to zastupanje oštećenog od strane optuženog, zapravo posljedica kamatarenja, s ciljem da se oštećenom F.M. izvrše usluge.

Pogrešno branitelj optuženog, na temelju činjenice da su prigodom pronalaska tijela pokojnog F.M. kod njega pronađeni zlatni prsten i skupocjeni sat, kao i određena količina novčanica na kojim nisu pronađeni biološki tragovi optuženog, zaključuje da se samo zbog te činjenice kaznenopravne radnje zbog kojih je optuženi oglašen krivim, nisu mogle pravno kvalificirati kao kazneno djelo Ubojstvo (iz koristoljublja) iz članka 163. stavak 2. točka 4. Kaznenog zakona Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, jer se zaključak prvostupanjskog suda o postojanju koristoljublja kao osnovnog motiva za počinjenje kaznenog djela za koje je optuženi oglašen krivi, koji je istodobno i bitno obilježje tog kaznenog djela, ne temelji na činjenici da je optuženi lišio života oštećenog kako bi od njega uzeo i za sebe prisvojio novčani iznos ili vrijedne predmete koje je oštećeni u trenutku lišenja života imao kod sebe, nego se zaključak prvostupanjskog suda da se radi o kaznenom djelu ubojstva iz koristoljublja zasniva na činjenici da je optuženi dugovao oštećenom veliku svotu novca (iznos od oko 80.000,00 KM), koji mu je oštećeni dao u svrhu realiziranja kupnje određenih nekretnina za koje je oštećeni bio zainteresiran. Budući da mu se lažno predstavljao kao osoba koja može realizirati te poslove, u čemu nije uspio, jer je oštećeni F.M. nakon protoka dužeg vremenskog perioda, počeo sumnjati u njegovu iskrenost, optuženi je u namjeri da osujeti oštećenog da otkrije istinu, a time i vrati pozajmljeni novac, kritične prilike 31.05.2021. godine, lišio života oštećenog.

Nelogične su i ničim utemeljene tvrdnje branitelja optuženog da se u slučaju tri Ugovora o zajmu zaključena između optuženog i oštećenog, samo u slučaju ugovora od 01.11.2018. godine, na iznos od 12.500,00 KM, doista radilo o pozajmici novca koji je oštećeni F.M. dao u gotovini optuženom A.B., neposredno prije ovjere tog ugovora kod notara Jasminke Durmić Mašić u B., a da se u slučaju druga dva ugovora od 30.01.2019. godine (12.500,00 KM) i od 13.03.2019. godine (25.000,00 KM), nije radilo o pozajmljivanju novca u gotovini, nego da se radilo o tzv. „kamatarenju“, jer gotov novac oštećeni nije optuženom isplatio u prisustvu notara. Navedeni žalbeni prigovori branitelja optuženog u prvom redu su nelogični zato što branitelj u ovom dijelu žalbe, osporavajući koristoljublje kao motiv počinjenja ubojstva, tvrdi da se u pogledu navedenih ugovora o zajmu radilo obveznopравnim odnosima između optuženog i oštećenog, te da su ga kao takvog preuzeli i nasljednici oštećenog, neizravno priznajući da se radi o stvarnim ugovorima o zajmu, a ne o kamatarenju. Na drugoj strani, bez bilo kakvog uporišta u provedenim dokazima, branitelj dovodi u pitanje stvarnu pozadinu zaključenja Ugovora o zajmu od 30.01. i 13.03.2019. godine, iako su oni istovjetni Ugovoru od 01.11.2018. godine, i u svakom od njih je optuženi (članak 2.) svojim potpisom potvrdio da je pozajmljeni iznos novca primio u gotovini prije zaključenja ugovora. Stoga se ne može dovesti u pitanje stvarna pozadina tih ugovora samo zato što iznosi navedeni u ugovoru nisu isplaćeni u prisustvu notara, jer prema svjedočenju Jasminke Durmić Mašić, u slučaju kada kao notar samo ovjerava potpise ugovornih strana, nije obvezan prisustvovati ispunjenju ugovorne obveze od strane ugovarača.

Osim toga, neosnovane su i ničim utemeljene tvrdnje branitelja optuženog da je pokojni F.M. „kamatario“ optuženog A.B., kao i da na to nedvojbeno upućuje rukom pisana izjava svjedoka E.Š., koju je prvostupanjski sud odbio vještačiti po vještaku grafološke struke, iako se na temelju te izjave može zaključiti da je oštećeni kamatario optuženog, s obzirom na to da je navedeni svjedok u toj izjavi potvrdio da je bio prisutan kada je optuženi A.B. predao oštećenom F.M. koverat sa većom sumom novca na kojoj je bio logo „Raiffeisen banke“, kako bi ga oslobodio od dugova po osnovu ranije zaključenih ugovora o zajmu, zbog čega je optuženi zaključio Ugovor o kreditu sa navedenom bankom od 29.05.2019. godine.

Kada je u pitanju navodno vlastoručno pisana izjava svjedoka E.Š. ovaj sud je već dao detaljne razloge zbog kojih smatra da je prvostupanjski sud pravilno postupio kada je, u skladu sa člankom 263. stavak 2. Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, odbio prijedlog branitelja za grafološko vještačenje navedenog rukopisa, s tim što ovom prigodom treba naglasiti da je navedeni svjedok na glavnoj raspravi od 14.06.2021. godine, rekao da takvu izjavu nije sačinio. Pored toga, sadržaj sporne izjave koji se odnosi na navodnu predaju koverta sa većom količinom gotovine oštećenom F.M. od strane optuženog A.B., nisu mogli potvrditi niti svjedok A.Š.1 (unuk oštećenog), u čijoj obiteljskoj kući su te prilike sjedili, kao niti svjedok S.K., koji je te prilike u obiteljskoj kući A.Š.1 postavljao parket i nakon dovršenog posla večerao zajedno sa A.Š.1, A.B. i pokojnim „O.“ (F.M.).

Neuvjerljiva je argumentacija branitelja optuženog na kojoj zasniva tvrdnje da je pokojni F.M. „kamatario“ optuženog A.B., pozivajući se na Ugovor o kreditu koji je sa Raiffeisen bankom zaključio optuženi A.B., dana 28.05.2019. godine, jer se na temelju tog ugovora teško može zaključiti da je novac dobijen od banke, u iznosu od 40.000,00 KM, optuženi predao oštećenom kako bi ga on oslobodio obveze vraćanja

duga po ranijim ugovorima o zajmu, a samim tim i u vjerodostojnost i autentičnost sporne rukom pisane izjave svjedoka E.Š., s obzirom na to da se u slučaju navedenog ugovora između Raiffeisen banke i optuženog A.B., od 29.05.2019. godine, radi o Ugovoru o nenamjenskom kreditu za refinanciranje, po kojem je kreditna ekspanzija optuženog prema banci na dan 05.04.2022. godine iznosila 33.370,56 KM. Pravna priroda navedenog ugovora, za razliku od standardnog ugovora o nenamjenskom kreditu, nesumnjivo ukazuje da se ovakva vrsta ugovora zaključuje u situaciji kada se novim kreditom zatvara ranija kreditna obveza pod povoljnijim uvjetima za korisnika kredita, tako da po ocjeni ovog suda nije izvjesno da je optuženi navedenim kreditom izmirivao bilo kakvo dugovanje oštećenom, nego da je novim kreditom „zatvarao“ ranije nastalu kreditnu obvezu.

Nadalje su neosnovane tvrdnje branitelja optuženog, da je dokaz da je oštećeni F.M. „kamatario“ optuženog A.B., analiza telefonske komunikacije između optuženog i oštećenog, iz koje proizilazi da je u periodu od 21.04.-31.05.2021. godine između njih obavljena 161 telefonska komunikacija i to 70 dolaznih i 91 odlazni poziv, na temelju čega zaključuje da je između oštećenog i optuženog svaki dan u prosjeku bilo više od četiri poziva dnevno, što upućuje na kontinuirani pritisak oštećenog, koji optuženi nije mogao podnijeti, te se odlučio da se takvog pritiska riješi ubojstvom oštećenog F.M.

Navedene tvrdnje branitelja nemaju utemeljenja u činjeničnom stanju utvrđenom tijekom prvostupanjskog postupka, jer se iz same kvantitativne analize telefonske komunikacije ne može zaključiti ništa o samom sadržaju te komunikacije, pa samim time niti tko je na koga i da li je uopće vršio pritisak, odnosno, da li se navedene telefonske komunikacije odnose na navodno „kamatarenje“ optuženog od strane oštećenog ili pak na kontakte usmjerene na realiziranje prometa nekretnina koje je za oštećenog F.M. kao punomoćnik obavljao optuženi A.B. Ako se zaključak branitelja optuženog o navodnom pritisku oštećenog radi „kamatarenja“ optuženog temelji isključivo na broju ostvarenih međusobnih telefonskih kontakata, onda je i sam odnos odlaznih i dolaznih poziva nelogičan i ne upućuje na zaključak da je oštećeni vršio kontinuiran pritisak na optuženog. Naime, iz analize na koju se u žalbi poziva branitelj optuženog nedvojbeno može zaključiti da je u posljednjih 40-ak dana prije počinjenja kaznenog djela oštećeni F.M. prema optuženom uputio ukupno 70 poziva, dok je na drugoj strani optuženi prema oštećenom za isti vremenski period uputio 91 poziv, što zasigurno ne upućuje na postojanje pritiska koji optuženi nije mogao podnijeti, kako se to navodi u žalbi branitelja optuženog. Osim toga, na temelju analize telekomunikacijskih podataka sačinjenih od strane Policije Brčko distrikta Bosne i Hercegovine od 30.07.2021. godine, u periodu od 08.06.2020. godine do 31.05.2021. godine, optuženi A.B. sa mobilnog broja 387 ... i oštećeni F.M. sa mobilnog broja 387 ... ostvarili su ukupno 1053 međusobna telefonska poziva i dvije SMS komunikacije, od čega je optuženi A.B. uputio 680 poziva, a oštećeni F.M. 373 poziva, što po ocjeni ovoga suda nesumnjivo ukazuje na postojanje poslovnog odnosa između optuženog i oštećenog, vezanog za kupnju nekretnina kojim su svjedočili bliski srodnici oštećenog, a ne na postojanje „kamatarenja“ optuženog od strane oštećenog, jer na takav njihov odnos ne ukazuje niti jedan dokaz proveden tijekom prvostupanjskog postupka.

Slijedom svega naprijed iznesenog pravilno branitelj u žalbi zaključuje da za svako ubojstvo mora postojati motiv, navodeći pravno teoretski aspekt postojanja kaznenog djela ubojstvo iz koristoljublja, sa kojim se u potpunosti slaže i ovaj sud, s

obzirom na to da pravna stajališta koja u žalbi citira branitelj optuženog podržavaju stav prvostupanjskog suda da je optuženi A.B., radnjama opisanim u izreci prvostupanjske presude, počinio kazneno djelo Ubojstvo (iz koristoljublja) iz članka 163. stavak 2. točka 4. Kaznenog zakona Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, a ne kazneno djelo Ubojstvo iz članka 163. stavak 1. Kaznenog zakona Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, kako to u žalbi tvrdi branitelj optuženog. Naime, u konkretnom slučaju sa potpunom sigurnošću je utvrđeno da je motiv ubojstva koje je dana 31.05.2021. godine počinio optuženi A.B., na štetu pokojnog F.M., motivirano koristoljubljem, odnosno, zadržavanjem imovinske koristi od strane optuženog stečene na temelju lažnog predstavljanja da oštećenom može pribaviti vlasništvo nad određenim brojem nekretnina, radi čega mu je oštećeni u više navrata predao novac u ukupnom iznosu od oko 80.000,00 KM. Kako optuženi nije uspio ispuniti obećanu obvezu i kada je oštećeni opravdano počeo sumnjati u iskrenost njegovih namjera, optuženi je oštećenog lišio života kako bi izbjegao vraćanje pozajmljenog novca. Stoga su se u radnjama optuženog ostvarila sva zakonska obilježja kaznenog djela Ubojstvo iz članka 163. stavak 2. točka 4. Kaznenog zakona Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, kako je to u obrazloženju pobijane presude pravilno zaključio i prvostupanjski sud, tako da donošenjem pobijane presude nije povrijeđen Kazneni zakon na štetu optuženog, u smislu članka 298. stavak 1. točka d. Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, u svezi sa člankom 163. stavak 2. točka 4. Kaznenog zakona Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, kako se to neosnovano tvrdi u žalbi branitelja optuženog.

U okviru žalbenog osnova pogrešno i/ili nepotpuno utvrđeno činjenično stanje iz članka 299. stavak 1. Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, branitelj optuženog se iznova bavi spornom pisanom izjavom svjedoka E.Š. koju je kao dokaz obrane broj 17 priložio u spis suda, tvrdeći da je navedenu izjavu napisao upravo svjedok E.Š., koji je povodom te izjave na glavnoj raspravi dao tri različita odgovora, te da je i pored toga prvostupanjski sud odbio prijedlog obrane za provođenje dokaza vještačenjem po vještaku grafološke struke, na okolnost da li sporni rukopis pripada svjedoku E.Š., na temelju čega bi branitelj nesporno dokazao motiv ubojstva, a to je „kamatarenje“ po ugovorima o zajmu potpisanim između optuženog i oštećenog dana 01.11.2018. godine, 30.01.2019. godine i 13.03.2019. godine. Zbog naprijed navedenog branitelj smatra da je odbijanje izvođenja navedenog dokaza u konkretnom slučaju dovelo do toga da je činjenično stanje ostalo nepotpuno utvrđeno.

Neosnovano se u žalbi branitelja optuženog prigovara da je činjenično stanje u ovom kaznenom predmetu ostalo nepotpuno utvrđeno samo zbog činjenice što je odbijen njegov prijedlog za grafološko vještačenje rukom pisane izjave koju je navodno vlastoručno sačinio svjedok E.Š., kao i da bi se, u slučaju da je na pouzdan način utvrđeno da je ta izjava stvarno napisana od strane navedenog svjedoka, na temelju njenog sadržaja utvrdilo da je stvarni motiv predmetnog ubojstva „kamatarenje“ optuženog od strane oštećenog. Naime, ovaj sud je u obrazloženju ove presude već dao detaljne razloge zbog kojih smatra da je pravilno postupio prvostupanjski sud kada je odbio navedeni prijedlog branitelja optuženog, kao i zbog čega smatra da, sve i da je provedeno predloženo grafološko vještačenje i da je njime utvrđeno da je spornu izjavu sačinio svjedok E.Š., navedena izjava svojim sadržajem ne bi dovela do drugačijeg zaključka prvostupanjskog suda u pogledu pravne kvalifikacije kaznenopravnih radnji za koje je optuženi oglašen krivim. Ovo zbog toga što svi drugi dokazi na koje se u pobijanoj presudi poziva prvostupanjski sud upućuju

na zaključak da je optuženi kazneno djelo za koje je oglašen krivim počinio iz koristoljublja, a ne zbog toga što nije mogao izdržati kontinuirani pritisak koji je na njega vršio oštećeni, zbog navodnog „kamatarenja“, kako se to neosnovano tvrdi u žalbi branitelja optuženog. Stoga se, po ocjeni ovog suda, suprotno tvrdnjama branitelja optuženog, prvostupanjska presuda ne temelji na nepotpuno utvrđenom činjeničnom stanju, u smislu članka 299. stavak 1. Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Pobijajući prvostupanjsku presudu zbog odluke o kazni iz članka 300. stavak 1. Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, branitelj optuženog u žalbi navodi da prvostupanjski sud prigodom odmjeravanja kazne nije u dovoljnoj mjeri cijenio, kao olakšavajuće okolnosti, da je optuženi otac dvoje maloljetne djece, jer tako visoko odmjerena kazna predstavlja poseban vid kolektivnog kažnjavanja i odmazde prema djeci optuženog. Jednako tako po mišljenju branitelja prvostupanjski sud nije cijenio kao olakšavajuću okolnost (osobito olakšavajuću okolnost) veliki pritisak koji je oštećeni vršio prema optuženom u posljednjih 40 dana prije ubojstva, što je po mišljenju branitelja morao cijeniti kao doprinos oštećenog. Nadalje sud uopće nije cijenio kao olakšavajuću okolnost da je optuženi relativno mlada osoba, kojoj okolnosti nije dao odgovarajući značaj prigodom odmjeravanja kazne. Na drugoj strani branitelj ističe da je prvostupanjski sud kao otežavajuću okolnost na strani optuženog cijenio njegovo ponašanje nakon počinjenja djela, navodeći „da se optuženi koristio prizemnim metodama kada je sa članovima obitelji oštećenog F.M., tražio nestalog F.M.“, koju okolnost po mišljenju branitelja sud nije mogao cijeniti kao otežavajuću, s obzirom na to da optuženi nije dužan priznati djelo, niti pomagati u otkrivanju kaznenog djela, da se može braniti šutnjom ili kako to njemu najviše odgovara, jer mu je to pravo zagarantirano Zakonom o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, tako da se njegova nesuradnja sa organima gonjenja ne može cijeniti kao otežavajuća okolnost. S tim u svezi, branitelj smatra da je prvostupanjski sud proturječan kada pri odmjeravanju kazne, kao olakšavajuću okolnost na strani optuženog, cijeni priznanje počinjenja kaznenog djela, a na drugoj strani kao otežavajuću okolnost uzima nesuradnju sa organima otkrivanja. Konačno, branitelj smatra da prvostupanjski sud nije u dovoljnoj mjeri cijenio priznanje počinjenja kaznenog djela od strane optuženog, kao olakšavajuću okolnost, ukazujući na navodnu neusklađenost sudske prakse u slučajevima izricanja kazne za kaznena djela ubojstva. Osim naprijed navedenog, branitelj u žalbi ukazuje da je još jedna okolnost bitno utjecala na visinu kazne na koju je optuženi osuđen prvostupanjskom presudom, a odnosi se na to da je prvostupanjski sud nezakonito omogućio punomoćniku oštećenih da se u završnoj riječi bavi analizom provedenih dokaza, čime mu je *de facto* omogućio status stranke u postupku, iako to po zakonu nije, s obzirom na to da se kao punomoćnik oštećenih u završnoj riječi mogao izjasniti o zainteresiranosti za kazneni progon optuženog i o imovinsko-pravnom zahtjevu. Unatoč tomu prvostupanjski sud je dozvolio punomoćniku da se obraća sudu na nezakonit način, bez da ga je pri tome usmjerio ili prekinuo u iznošenju tako koncipirane završne riječi.

Na drugoj strani, pobijajući prvostupanjsku presudu zbog odluke o kaznenopravnoj sankciji, Tužitelj Brčko distrikta Bosne i Hercegovine u žalbi navodi da prvostupanjski sud prigodom odmjeravanja kazne nije uzeo u obzir stupanj krivice optuženog koji se manifestira kroz iskorištavanje fizičke inferiornosti oštećenog, kojeg je usmrtio zadavanjem više smrtonosnih udaraca u glavu, što upućuje na zaključak da je optuženi sa jakim intenzitetom htio nastupanje posljedice, odnosno,

ukazuje na visok stupanj njegove krivice. Osim toga, tužitelj ističe da je optuženi lišio života oštećenog iskorištavajući povjerenje pokojnog F.M. i na prevaran način ga odveo u nenaseljeno područje gdje ga je potom lišio života, kako bi se riješio obveze koju je imao prema oštećenom, te da je taj čin dobro isplanirao i pripremio, time što je unaprijed kupio drveno držalo i nosio ga sa sobom do momenta počinjenja kaznenog djela, da bi se tobože zabrinut za nestanak oštećenog priključio potrazi koju je organizirala obitelj oštećenog. Navedene okolnosti po mišljenju tužitelja predmetno kazneno djelo čine posebno teškim, zbog čega su te okolnosti morale imati utjecaja na visinu izrečene kazne. Tužitelj dalje smatra da posredno priznanje počinjenja nekvalificiranog oblika kaznenog djela ubojstva ne može predstavljati olakšavajuću okolnost, kako je to zaključio prvostupanjski sud, jer niti u jednom dijelu optuženi nije priznao motiv počinjenog ubojstva, tako da njegovom posrednom i nepotpunom priznanju nije trebalo pridavati nikakav značaj u smislu olakšavajućih okolnosti. Jednako tako, tužitelj smatra da iskazano kajanje u završnoj riječi nije trebalo uzeti kao olakšavajuću okolnost, jer ono nije bilo iskreno, nego očito usmjereno u svrhu olakšavanja svog procesnog položaja, tako da se ono svelo isključivo na njegovo verbalno izjašnjavanje. Stoga se, po mišljenju tužitelja, uzimajući u obzir otežavajuće okolnosti koje prvostupanjski sud nije cijenio, kao i odsustvo olakšavajućih okolnosti u vidu posrednog priznanja i kajanja, kojim je sud dao neopravdan značaj, svrha kažnjavanja, s aspekata specijalne, a i generalne prevencije, u konkretnom slučaju ne može postići kaznom zatvora, nego isključivo kaznom dugotrajnog zatvora, u kom pravcu ovom sudu i predlaže preinačenje prvostupanjske presude.

Analizirajući obrazloženje prvostupanjske presude, u dijelu koji se odnosi na visinu izrečene kazne, nedvojbeno se može zaključiti da je prvostupanjski sud u skladu sa člankom 49. Kaznenog zakona Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, kao olakšavajuće okolnosti na strani optuženog cijenio da je otac dvoje djece, da je posredno priznao počinjenje nekvalificiranog oblika kaznenog djela ubojstvo kroz čitav tijek prvostupanjskog postupka, te da je u završnoj riječi iskazao iskreno kajanje. Od otežavajućih okolnosti na strani optuženog sud je cijenio njegovu raniju osuđivanost i „druge okolnosti relevantne za odmjeravanje kazne“, posebno dodatno cijeneći ponašanje optuženog nakon počinjenja kaznenog djela, koje se ogleda u tomu „da je optuženi nakon što je lišio života pokojnog F.M. kontaktirao sa njegovom kćerkom i unukom predočavajući da je trebalo da se tog jutra 31.05.2021. godine nađe sa oštećenim, ali da mu se oštećeni ne javlja na telefon, čak i sudjelujući u njegovom traženju“, što po stajalištu prvostupanjskog suda ukazuje na odsustvo bilo kakve vrste empatije optuženog prema oštećenima, kojom prigodom se optuženi u svom ponašanju koristio „prizemnim metodama“, u cilju prikrivanja počinjenja kaznenog djela, zaključujući kako se temeljem naprijed navedenih okolnosti nisu ostvarili uvjeti za izricanje kazne dugotrajnog zatvora, kako se to predlaže u završnoj riječi tužitelja.

Naprijed izneseni razlozi prvostupanjskog suda u pogledu izbora vrste i visine kaznene sankcije na koju je osudio optuženog pobijanom presudom, ne ukazuju na osnovanost žalbe branitelja optuženog u pogledu ocjene olakšavajućih okolnosti na strani optuženog, koje se tiču obiteljskih prilika i životne dobi optuženog (relativno mlad čovjek), kao i navodnog doprinosa oštećenog počinjenju kaznenog djela koji se ogleda u „velikom pritisku koji je oštećeni vršio na optuženog 40 dana prije ubojstva“, u svezi sa navodnim „kamatarenjem“, koju okolnost je prvostupanjski sud, po mišljenju branitelja, morao cijeniti kao osobito olakšavajuću

okolnost na strani optuženog. Ovo zbog toga što je prvostupanjski sud pravilno cijenio kao olakšavajuće okolnosti da je optuženi otac dvoje malodobne djece, da je priznao osnovni oblik kaznenog djela za koje je oglašen krivim i u završnoj riječi izrazio kajanje zbog njegovog počinjenja. Međutim, u pogledu navodnog pritiska koji je oštećeni vršio u zadnjih 40 dana na optuženog u svezi sa navodnim kamatarenjem, nije bilo nikakvog osnova da se navedena okolnost cijeni kao olakšavajuća, a pogotovu ne kao osobito olakšavajuća, jer na temelju provedenih dokaza tijekom prvostupanjskog postupka i na temelju njih utvrđenih relevantnih činjenica, nije bilo moguće utvrditi postojanje bilo kakvog pritiska oštećenog na optuženog, kao i da je učestala telefonska komunikacija oštećenog i optuženog u posljednjih 40 dana prije ubojstva, bila usmjerena na „kamatarenje“.

Navedeni razlozi prvostupanjskog suda, jednako tako ukazuju i na neosnovanost žalbenih navoda tužitelja u kojim inzistira na okolnostima i načinu počinjenja kaznenog djela za koje je optuženi oglašen krivim, jer se iz obrazloženja prvostupanjske presude u tom dijelu nedvojbeno može zaključiti da je prvostupanjski sud te okolnosti imao u vidu prigodom odlučivanja o vrsti i visini kazne koju će odmjeriti optuženom, cijeneći ih u okviru „druge okolnosti relevantne za odmjeravanje kazne“. Okolnosti koje se tiču načina počinjenja kaznenog djela na koje u žalbi ukazuje tužitelj (broj zadatih udaraca, na prijevaran način odvođenje oštećenog na osamljeno mjesto), koje je prvostupanjski sud, po njegovom mišljenju, trebao cijeniti kao otežavajuće okolnosti, po ocjeni ovog suda, predstavljaju obilježje kaznenog djela za koje je optuženi oglašen krivim, koje po svom obimu ne prelaze uobičajenu razinu primjene sile, zbog čega i nisu mogle biti cijanjene kao otežavajuće okolnosti. Osim toga, neosnovano se u žalbi tužitelja dovodi u pitanje činjenica da optuženi i njegov branitelj tijekom prvostupanjskog postupka nisu doveli u pitanje počinjenje „osnovnog oblika“ kaznenog djela ubojstvo, nego da su samo osporavali pravnu kvalifikaciju ubojstva iz koristoljublja, kao i kajanje koje je izrazio optuženi u završnoj riječi, koje je prvostupanjski sud cijenio kao olakšavajuću okolnost, jer i po ocjeni ovog suda takav postupak optuženog i njegovog branitelja, bez obzira što se ne radi o neizravnom i nepotpunom priznanju, kako se to navodi u žalbi tužitelja, ima karakter priznanja djela i mora se cijeniti kao olakšavajuća okolnost, jednako kao i iskazano kajanje, s obzirom na to da se iz takvog postupka optuženog ne može pouzdano zaključiti da li je tako izraženo kajanje deklarativne naravi, kojim se želi ishoditi povoljniji procesni položaj. Stoga je sve žalbene prigovore Tužitelja, kao i prijedlog da ovaj sud preinači prvostupanjsku presudu i optuženog osudi na kaznu dugotrajnog zatvora, valjalo odbiti kao neosnovane.

Za razliku od naprijed iznesenog, osnovano se žalbom branitelja ukazuje da prvostupanjski sud nije u dovoljnoj mjeri, kao olakšavajuću okolnost na strani optuženog cijenio činjenicu da optuženi i njegov branitelj tijekom cjelokupnog prvostupanjskog postupka nisu doveli u pitanje činjenicu da je optuženi lišio života oštećenog F.M., što u suštini ima karakter neizravnog priznanja počinjenja kaznenog djela, problematizirajući isključivo njegovu pravnu kvalifikaciju, što po ocjeni ovog suda, predstavlja olakšavajuću okolnost koja ima značajan utjecaj na izbor vrste i visine kazne koja će biti odmjerena optuženom. Osim toga, opravdano se žalbom branitelja optuženog ukazuje da je prvostupanjski sud, kod ocjene otežavajućih okolnosti na strani optuženog, dao prenaplašen značaj ponašanju optuženog nakon počinjenja kaznenog djela, u dijelu u kojem navodi da je optuženi sudjelujući u traženju oštećenog nakon počinjenja kaznenog djela, pokazao odsustvo bilo kakve

empatije prema oštećenima, nego se naprotiv u svom ponašanju koristio „prizemnim metodama“, u cilju prikrivanja počinjenja kaznenog djela.

Naime, nije upitno da se optuženi ponašao doista neuobičajeno nakon ubojstva oštećenog stupajući u telefonski kontakt sa kćerkom oštećenog F.M., kojom prigodom joj je rekao da se trebao naći to jutro sa oštećenim, ali da on nije došao i da se ne javlja na telefon, što i po ocjeni ovog suda, nije primjereno situaciji u kojoj se našao i da takvo njegovo ponašanje ima značaja (otežavajuće okolnosti) za odmjerenje kazne. Međutim, neosnovano je prvostupanjski sud u tom kontekstu zaključio da je optuženi „čak sudjelovao u njegovom traženju“, čime se u svom ponašanju koristio „prizemnim metodama“, u cilju skrivanja počinjenja kaznenog djela. Ovo zbog toga što se na temelju činjeničnog stanja utvrđenog tijekom prvostupanjskog postupka, kako to između ostalog proizilazi i iz iskaza S.Ć., nedvojbeno može zaključiti da je optuženi nazvao navedenu svjedokinju i da mu je ona rekla da dođe kod nje, nakon čega su zajedno sa A.Š.1 otišli na mjesto gdje je zatečeno putničko motorno vozilo oštećenog, kada je navedena svjedokinja i posumnjala da je optuženi sudjelovao u nestanku oštećenog F.M. i te sumnje prenijela ovlaštenim službenim osobama Policije Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, tako da se optuženi više nije mogao udaljiti sa mjesta pronalaska putničkog motornog vozila oštećenog. Na temelju toga se, po ocjeni ovoga suda, ne može zaključiti da se optuženi u svom ponašanju koristio „prizemnim metodama“, odnosno, da je „čak sudjelovao u traženju oštećenog“, sve u cilju prikrivanja počinjenja kaznenog djela, zbog čega tu okolnost nije trebalo cijeliti kao osobito otežavajuću, odnosno, kao okolnost koja je „sud posebno dodatno opredijelilo u pravcu izricanja kazne zatvora u navedenom trajanju (19 godina)“, kako se to navodi u razlozima prvostupanjskog suda u tom dijelu.

Kako je iz svega naprijed izloženog razvidno da je žalba Tužitelja Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, u pogledu visine izrečene kazne optuženom, u cjelosti neosnovana, a žalba branitelja optuženog samo djelomično osnovana, ovaj sud je uvažavajući žalbu branitelja u tom dijelu, preinačio prvostupanjsku presudu u pogledu odluke o kazni, tako što je optuženog A.B. sina H. iz B., zbog počinjenja kaznenog djela Ubojstvo iz članka 163. stavak 2. točka 4. Kaznenog zakona Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, zbog kojeg je prvostupanjskom presudom oglašen krivim, temeljem tog zakonskog propisa i uz primjenu članaka 42., 43. i 49. Kaznenog zakona Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, osudio na kaznu zatvora u trajanju od 17 (sedamnaest) godina. Ovaj sud je uvjeren da je tako dosuđena kazna u potpunosti adekvatna težini kaznenog djela za koje je optuženi oglašen krivim, stupnju krivice optuženog, okolnostima njegovog počinjenja, osobnim i obiteljskim prilikama optuženog, te da se temelji na pravilnoj ocjeni svih okolnosti koje je ovaj sud cijenio u skladu sa člankom 49. Kaznenog zakona Brčko distrikta Bosne i Hercegovine. Ovaj sud smatra da će se tako izrečenom kaznom, u slučaju optuženog A.B., u potpunosti ostvariti svrha kažnjavanja propisana člankom 42. Kaznenog zakona Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Kada su u pitanju žalbeni prigovori branitelja optuženog koji se odnose na nezakonito iznošenje završne riječi od strane punomoćnika oštećenih tijekom prvostupanjskog postupka, osnovano se žalbom ukazuje da je prvostupanjski sud neopravdano omogućio punomoćniku oštećenih da se u završnoj riječi bavi analizom i ocjenom provedenih dokaza, kao i ocjenom otežavajućih i olakšavajućih okolnosti, te da je time preuzeo ulogu stranke u postupku, iako mu to po Zakonu o kaznenom

postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine ne pripada. Točno je da je prvostupanjski sud prigodom iznošenja završne riječi punomoćniku oštećenih omogućio da se osvrne na relevantnost provedenih dokaza i iznošenje određenih okolnosti koje se tiču počinjenja kaznenog djela za koje je optuženi oglašen krivim, što je u bitnom izlazilo iz okvira ovlaštenja koje punomoćnik oštećenih ima u skladu sa člankom 277. stavak 1. Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine. Međutim, po ocjeni ovog suda, neovisno što se punomoćnik oštećenih, osim izjašnjenja o zainteresiranosti za kazneni progon i postavljanja imovinsko pravnog zahtjeva, u završnoj riječi osvrnuo i na određene okolnosti vezane uz počinjenje kaznenog djela za koje je optuženi oglašen krivim, koje po mišljenju punomoćnika oštećenih opravdavaju izricanje jedino dugotrajne kazne zatvora, takva završna riječ punomoćnika oštećenih nije imala odlučujući značaj za izbor vrste i visine kaznene sankcije koju je prvostupanjski sud izrekao optuženom.

Jednako tako, navodima žalbe branitelja optuženog u kojim izražava sumnju da je na visinu izrečene kazne optuženom imalo utjecaja navodno prijateljstvo između punomoćnika oštećenih i tada aktualnog predsjednika prvostupanjskog suda, i nedopustivo komentiranje na tiskovnoj konferenciji od 28.10.2022. godine od strane suca Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine nepravomoćne presude u ovom predmetu (da je ovaj predmet ekspeditivno vođen), kao i izražavanje sumnje „da je ovaj predmet već izvijećan u kafiću „ Sport “ od poznatih aktera vijećanja u sastavu predsjednika Apelacionog suda, postupajućeg tužitelja i suca Osnovnog suda koji je govorio na „ tiskovnoj konferenciji “, po ocjeni ovog suda, ne može se dovesti u pitanje pravilnost i zakonitost prvostupanjske presude, s obzirom na to da nositelji pravosudnih funkcija koje u žalbi poimenično navodi branitelj optuženog nisu sudjelovali u vijeću prvostupanjskog suda koje je donijelo pobijanu presudu, niti se iz stanja spisa predmeta može izvesti zaključak da su imali bilo kakvog utjecaja na visinu kazne koja je optuženom dosuđena u prvostupanjskom postupku. Jednako tako, komentiranje nepravomoćne presude od strane suca Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, na tiskovnoj konferenciji od 28.10.2022. godine, u onom kontekstu u kojem to navodi i sam branitelj u žalbi (da je ovaj predmet ekspeditivno vođen), po ocjeni ovog suda, nije imalo utjecaja na visinu izrečene kazne optuženom, s obzirom na to da je navedena konferencija održana nepuna dva mjeseca nakon donošenja i javne objave prvostupanjske presude, a sporno komentiranje se očito odnosilo na vođenje prvostupanjskog postupka, a ne kaznenog postupka u cjelini. S tim u svezi su i krajnje neutemeljeni navodi žalbe branitelja optuženog kojim prejudicira odluku koja će biti donesena u žalbenom postupku, zbog čega je sve navedene prigovore branitelja valjalo odbiti kao neosnovane.

Presuda prvostupanjskog suda u dijelu kojem se optuženom u izrečenu kaznu uračunava vrijeme provedeno u pritvoru počevši od 01.06.2021. godine pa nadalje, kojom se optuženi oslobađa plaćanja troškova postupka, kao i kojom se oštećeni S.Ć., A.Š. i A.M. sa imovinskopravnim zahtjevom upućuju na parnicu, pobijana presuda ostaje nepromijenjena, jer se u navedenom dijelu temelji na pravilnoj primjeni odredaba članka 57. stavak 1. i 3. Kaznenog zakona Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, odnosno, na pravilnoj primjeni članka 188. stavak 4. i članka 198. stavak 2. Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Zbog svega naprijed iznesenog ovaj sud je na temelju članka 314. stavak 1. Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine odlučio kao u izreci ove presude.

ZAPISNIČAR

Radmila Tomić

PREDSJEDNIK VIJEĆA

Srđan Nedić